

L A P I N L A H T I

LAPINLAHDEN KUNTA

ALAPITKÄN MUUNTOASEMAN DATAKES-
KUKSEN ASEMAKAAVA

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

15.10.2026

Nosto Consulting Oy

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma kuvaa asemakaavan tavoitteet sekä sen, miten laatis- ja suunnittelumenettely etenee. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma sisältää myös perustiedot kaava-alueesta.

1. Suunnittelualue

Sijainti ja yleiskuvaus

Suunnittelualue sijaitsee Pohjois-Savossa Lapinlahden kunnassa noin 20 kilometriä kuntakeskuksesta etelään. Alue sijoittuu Alapitkän taajaman lounaispuolelle, valtatie 5 (Kuopiontie) ja Savonradan (Kuopio-Iisalmi-rataosuus) länsipuolelle.

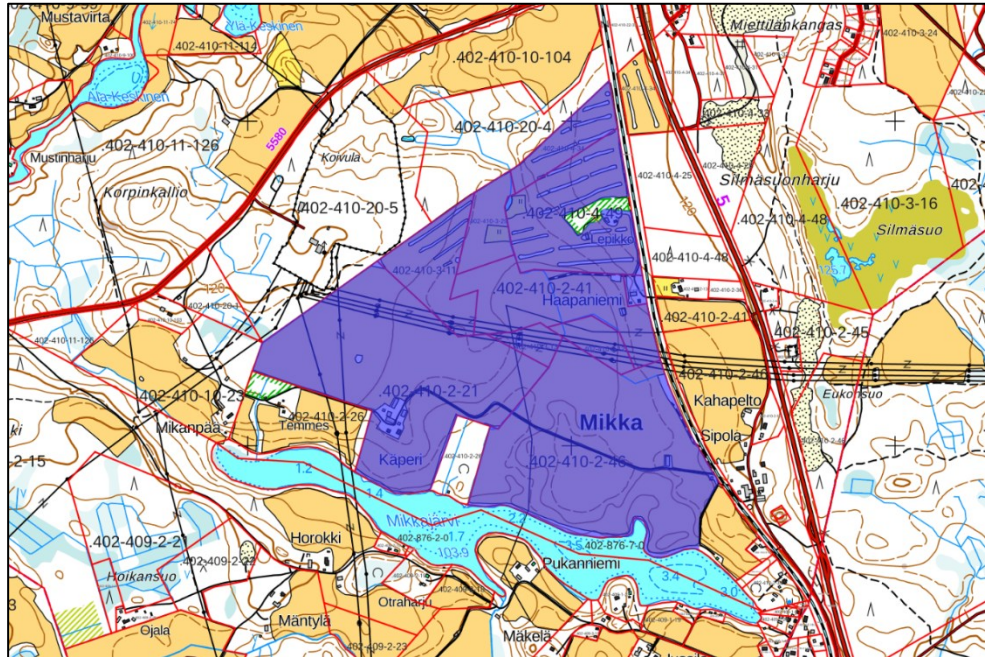
Kuva 1: Suunnittelualan sijainti (Maanmittauslaitoksen taustakartta).

Suunnittelualue koskee alueella voimassa olevan osayleiskaavan mukaista energiahuollon aluetta (EN-aur) sekä maa- ja metsätalousvaltaista aluetta (M) kiinteistöillä 402-410-4-49 Lepikko, 402-410-3-29 Nipanniitty, 402-410-3-11 HEINÄSUO, 402-410-3-12 KESKISUO sekä osassa kiinteistöjä 402-410-2-21 Käperi, 402-410-2-46 SIPOLA, 402-410-4-34 KUUSIKKO, 402-410-2-41 HAAPANIEMI ja 402-410-3-13 KEKKOLANKANGAS. Suunnittelualue koskee lisäksi kokonaan kaavoittamatonta kiinteistöä 402-410-2-40 KOIVULA.

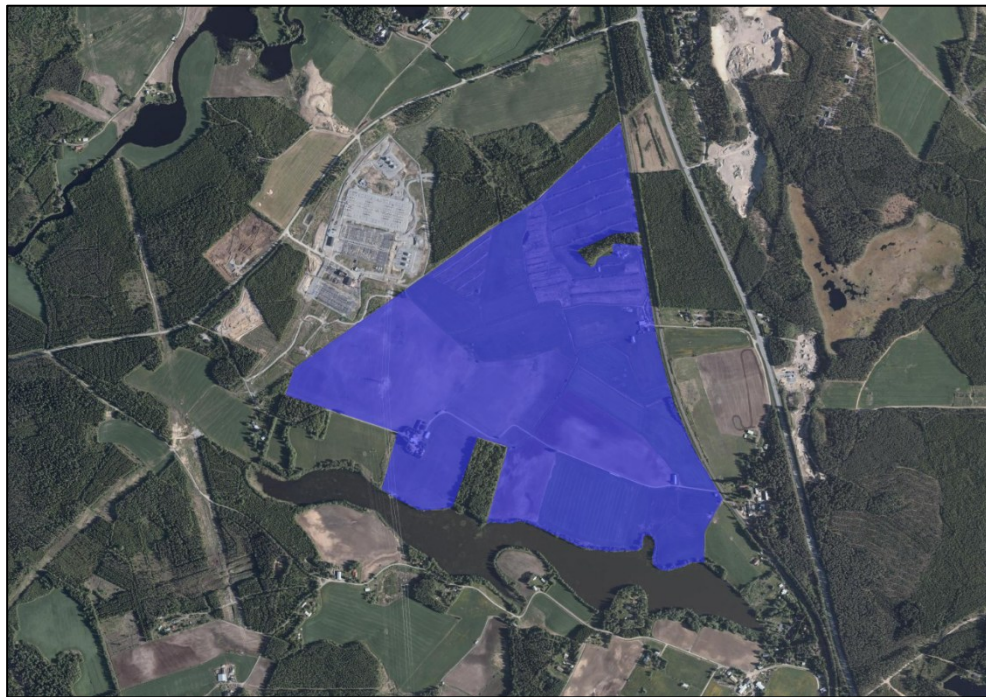
Suunnittelualuetta rajaa idässä Savonrata, etelässä Mikkajärvi, lännessä pääosin voimalinjojen johtoalueet sekä Fingridin Alapitkän sähköasema ja

pohjoisessa metsäinen vyöhyke. Suunnittelualan pinta-ala on noin 101 ha.

Suunnittelualan kiinteistöt ovat yksityisomistuksessa. Hanketoimija on tehnyt suunnittelualan maanomistajien kanssa sopimukset alueiden kehittämistä.

Kuva 2: Suunnittelualan alustava rajausta sinisellä (Maanmittauslaitoksen maastokartta).

Kuva 3: Suunnittelualan alustava rajausta ilmakuvassa (Maanmittauslaitoksen ortokuva).

2. Suunnittelun lähtökohdat ja tavoitteet

2.1 Lähtökohdat

Luonnonympäristö ja maisema

Suunnittelualan kiinteistöt ovat pääosin maatalouskäytössä olevaa peltoaluetta. Peltomaisemassa erottuvat suunnittelualan luoteispuolelle sijoittuva Alapitkän sähköasema sekä aluetta halkovat voimalinjat.

Kuva 4: Viljelymaisemaa, jossa erottuvat voimalinjat ja sähköasema.

Suunnittelualan pohjoisosassa sijaitsee voimassa olevan osayleiskaavan yhteydessä laaditussa luontoselvityksessä (2024) tunnistettu sekä osayleiskaavassa luo-1-merkinnällä osoitettu viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikka. Suunnittelualue rajautuu idässä Lepikon luonnonsuojelualueeseen (YSA244784) ja lounaassa Temmesnurkan metsän luonnonsuojelualueeseen (YSA205973).

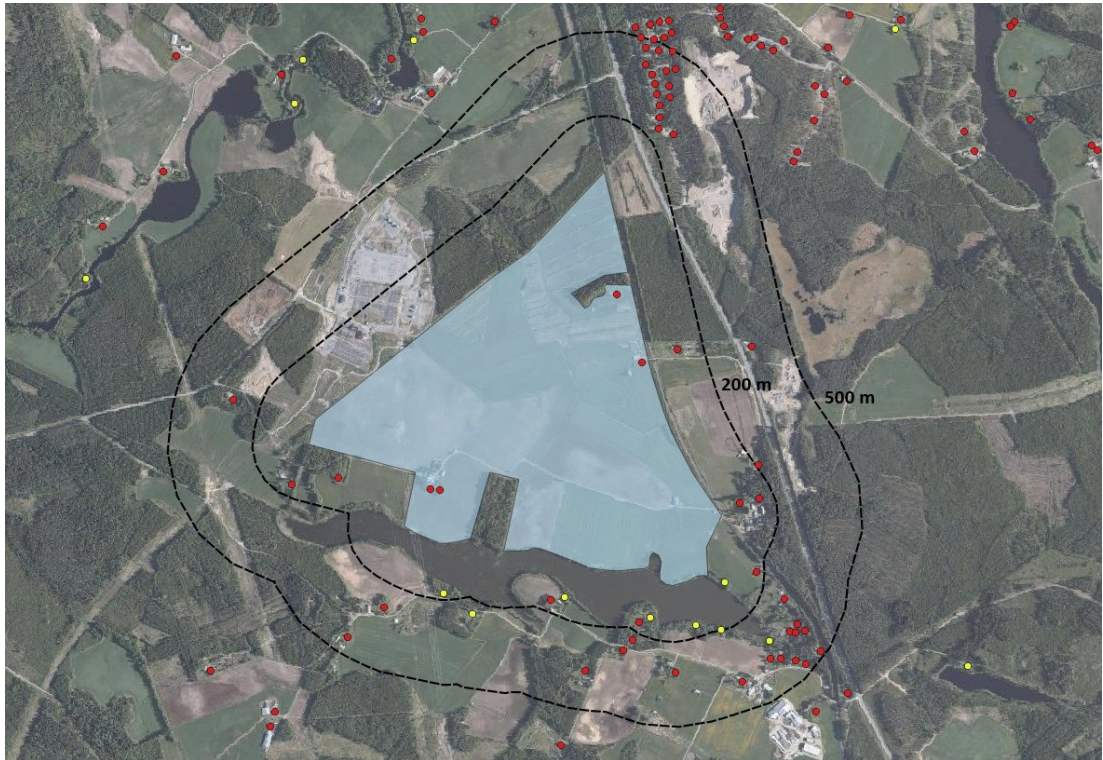
Pääosa pintavesien valunnasta johtuu suunnittelualueelta Mikkajärveen ja Mikkajoen kautta kohti Hökösenjärveä. Alueen koillisosan pintavedet johtuvat luoteeseen kohti Alapitkänjokea/Naarvanjokea, joka laskee Naarvanjärveen.

Suunnittelualan maaperä on pääosin hiesua ja hienoa hietaa sekä vähäisiltä osin savea ja saraturvetta.

Suunnittelualue ei sijaitse maiseman arvoalueella eikä pohjavesialueella.

Rakennettu ympäristö

Suunnittelualueelle sijaitsee asuinrakennukset kiinteistöillä 402-410-2-40 KOIVULA ja 402-410-2-21 Käperi sekä muutama maatilatalouden talousrakennus. Suunnittelualueen lähiympäristössä sijaitsee Alapitkän taajaman lisäksi asutusta mm. Mikkajärven ympäristössä sekä Käperintien ja Savonradan varsilla.

Kuva 5: Suunnittelualueen lähiympäristöön sijoittuvat asuinrakennukset (punaisella) sekä lomarakennukset (keltaisella).

Kuva 6: Suunnittelualueen kiinteistöllä 402-410-2-40 KOIVULA sijaitseva asuinrakennus.

Kuva 7: Suunnittelualan kiinteistöllä 402-410-2-21 Käperi sijaitseva asuinrakennus.

Kuva 8: Kuvassa suunnittelualueelle sijoittuva talousrakennus. Kuvassa taka-alalla Alapitkän sähköasema.

Tekninen verkosto

Pieni osa suunnittelualan kaakkoisosasta Mikkajärven koillisrannalla kuuluu Lapinlahden Vesi Oy:n toiminta-alueeseen (talousvesi).

Suunnittelualan luoteispuolella sijaitsee Fingridin Alapitkän sähköasema. Suunnittelualan länsipuolelle sijoittuu etelä-pohjoissuuntaisesti Fingridin Huutokoski-Alapitkän 400 kV voimalinja sekä Sorsasalo-Alapitkän 110 kV voimalinja. Uusi 110 kV + 400 kV voimajohto Järvilinjan vahvistamiseksi

välillä Höyttikangas-Alapitkä-Huutokoski tulee sijoittumaan nykyisen Huutokoski-Alapitkän 400 kV voimalinjan itäpuolelle. Voimajohto on Pohjois-Savon maakuntakaavoissa osoitettu ohjeellisena sähkönsiirtolinjana.

Suunnittelualueen keskiosaan sijoittuu itä-länsisuunnassa Fingridin Alapitkä-Särkivaaran sekä Alapitkä-Ihalanmäen 110 kV voimalinjat, Savon Voima Verkon Alapitkä-Varpaisjärvi 110 kV voimalinja sekä Yara Suomi Oy:n Alapitkä-Apatiittirikastamon 110 kV voimalinja. Fingrid on varautunut uuteen 400 kV voimajohtoon, joka sijoittuisi nykyisen Yara Suomi Oy:n 110 kV voimajohdon Alapitkä-Apatiittirikastamo rinnalle, sen pohjoispuolelle. Voimajohto on Pohjois-Savon maakuntakaavoissa osoitettu ohjeellisena sähkönsiirtolinjana.

Kuva 9: Kuva Alapitkän sähköasemalta kohti valtatiötä 5.

Liikenne

Suunnittelualue sijoittuu valtatie 5 (Kuopiontie) sekä Savonradan (Kuopio-Iisalmi) länsipuolelle. Kinnulanlahdentie (mt 5580) erkanee valtatiestä 5 suunnittelualueen pohjoispuolella. Suunnittelualueella sijaitsee lisäksi pienempiä yksityisteitä.

Rakennettu kulttuuriympäristö ja muinaismuistot

Suunnittelualueelta ei ole tiedossa rakennetun kulttuuriympäristön arvo-kohteita.

Suunnittelualueen eteläosassa Mikkäjärven pohjoisrannalla sijaitsee muinaisjäännösrekisterin mukainen mahdollinen muinaisjäännös, historiallinen asuinpaikka Narvanlahti-Ryhänen 1000052513. Hieman edellisestä pohjoiseen sijaitsee irtolöytöpaikka Sipola 1000016720. Suunnittelualueelta voimassa olevan osayleiskaavan yhteydessä laaditun arkeologisen inventoin-

nin (2024) yhteydessä kohteessa Sipola ei havaittu merkkejä, jotka viittaisivat kivikautiseen tai muuhunkaan toimintaan alueella. Kohde Narvanlahti-Ryhänen on voimassa olevassa osayleiskaavassa osoitettu merkinnällä s-1.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtioneuvosto päätti valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista 14.12.2017. Päätöksellä valtioneuvosto korvasi valtioneuvoston vuonna 2000 tekemän ja 2008 tarkistaman päätöksen valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista. Päätös tuli voimaan 1.4.2018.

Kaavahanketta koskevat uusista valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista ainakin seuraavat:

Toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen

- Edistetään koko maan monikeskuksista, verkottuvaa ja hyviin yhteyksiin perustuvaa aluerakennetta, ja tuetaan eri alueiden elinvoimaa ja vahvuuksien hyödyntämistä. Luodaan edellytykset elinkeino- ja yritystoiminnan kehittämiseksi sekä väestökehityksen edellyttämälle riittävälle ja monipuoliselle asuntotuotannolle.
- Luodaan edellytykset vähähiiliselle ja resurssitehokkaalle yhdyskuntakehitykselle, joka tukeutuu ensisijaisesti olemassa olevaan rakenteeseen.

Uusiutumiskykyinen energiahuolto

- Varaudutaan uusiutuvan energian tuotannon ja sen edellyttämien logististen ratkaisujen tarpeisiin.

Maakuntakaava

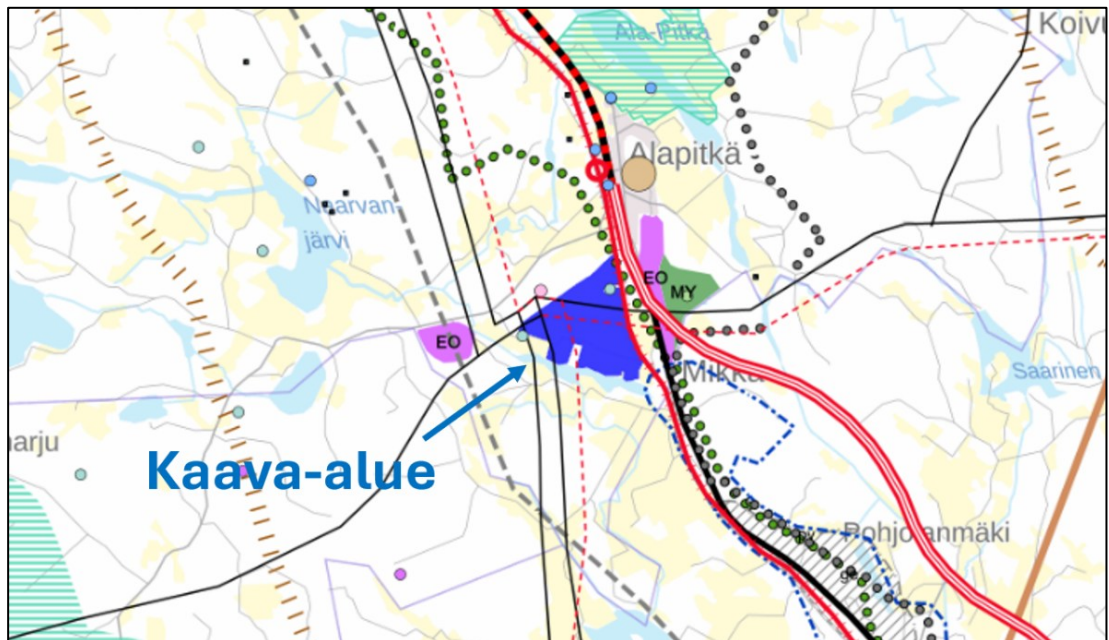
Pohjois-Savon maakuntakaava 2040, 1. vaihe on laadittu vuosina 2017–2018 ja saanut lainvoiman 1.2.2019.

Pohjois-Savon maakuntakaava 2040, 2. vaihe on hyväksytty maakuntavaltuustossa 17.12.2024. Kaavassa on käsitelty aluerakenteen ja kehittämisperiaatteiden, liikennejärjestelmän, luontoarvojen ja luonnon monimuotoisuuden, luonnonvarojen, kulttuuriympäristön, energian, yhdyskuntatekniikan ja teknisen huollon teemakokonaisuuksia sekä Joroisten osalta kaikkia teemoja. Läpileikkaavana teemana on ilmastonmuutos. Maakuntahallitus määräsi 24.2.2025 §17 maakuntakaavan tulemaan voimaan ennen kuin se saa lainvoiman. Voimaantulosta on kuulutettu 26.2.2025. Voimaantullessaan 2. vaiheen kaava on kumonnut pääosan nykyisistä maakuntakaavoista ja muodostaa vuonna 2019 lainvoiman saaneen 1. vaiheen maakuntakaavan kanssa kokonaismaakuntakaavan. Lisäksi Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040, 2. vaihe, on voimaantullessaan 26.2.2025 kumonnut valtaosan Kuopion seudun maakuntakaavasta. Kuopion seudun maakuntakaava on

voimassa ainoastaan Siilinjärven Yaran T/Ek 13.800 ja T/kem 13.803 merkintöjen osalta.

Pohjois-Savon maakuntakaava 2040, 3. vaihe on hyväksytty maakuntavaltuustossa 8.6.2026 § 13 ja saanut lainvoiman 9.9.2026. Maakuntakaavan kolmas vaihe täydentää 1. ja 2. vaiheiden voimassa olevia maakuntakaavoja tuomalla puhtaan energian teemakokonaisuuteen myös aurinkoenergian, vetytalouden sekä sähkönsiirron täydentävät tarpeet.

Suunnittelualuetta koskee maakuntakaavoissa maaseudun kehittämisvyöhykkeen (ruoantuotannon ydinalue), viitoskäytävän, ysikäytävän ja 23-käytävän kehittämisvyöhykkeiden sekä 110 kV:n sähkösiirtolinjan ja ohjeellisen sähkösiirtolinjan merkinnät. Lisäksi alueella ovat voimassa koko maakuntakaava-aluetta koskevat suunnittelumääräykset.

Kuva 10: Ote Pohjois-Savon virallisesta maakuntakaavayhdistelmästä, jossa suunnittelualueen suurpiirteinen sijainti sinisellä. Pohjois-Savon maakuntakaava 2040, 3. vaihetta ei ole päivitetty maakuntakaavayhdistelmään.

Suunnittelualueelle ei kohdistu merkintöjä Pohjois-Savon maakuntakaavassa 2040, 3. vaihe:

Kuva 11: Ote Pohjois-Savon maakuntakaavasta 2040, 3 vaihe, jossa suunnittelualueen suurpiirteinen sijainti punaisella rajauksella.

Maakuntakaavamerkinnät ja -määräykset:

Alueidenkäyttölain 32 §:n mukaan maakuntakaava ei ole oikeusvaikutteisen yleiskaavan eikä asemakaavan alueella voimassa muutoin kuin 1 momentissa tarkoitetun kaavojen muuttamista koskevan vaikutuksen osalta.

MAASEUDUN KEHITTÄMISVYÖHYKE: RUOANTUOTANNON YDIN-ALUE

Merkinnällä osoitetaan elinvoimaisen maatalouden ja alkutuotannon ydinalueita. Alueisiin kohdistuu maaseudun, maaseutuelinkeinojen ja kiertotalouden kehittämiseen sekä luonnon monimuotoisuuden parantamiseen ja päästöjen vähentämiseen liittyviä tarpeita. Merkinnällä on tunnistettu nykyisiä maidon-, lihan ja marjantuotannon alueita.

Kehittämisperiaate:

Vyöhykkeen suunnittelussa varmistetaan maa- ja metsätalouden ja muiden maaseutuelinkeinojen toiminta- ja kehittämisedellytykset sekä turvataan hyvien ja yhtenäisten metsä- ja peltoalueiden säilyminen maaseutuelinkeinojen käytössä. Tavoitteena on päästöjen vähentäminen. Biomassojen käyttöä biokaasuksi edistetään. Liikennejärjestelmän kehittämisessä tulee huomioida tiloille suuntautuva raskas liikenne.

VIITOSKÄYTÄVÄN, YSIKÄYTÄVÄN JA 23-KÄYTÄVÄN KEHITTÄMISVYÖHYKEET

Merkinnällä osoitetaan pääväyläasetuksen mukaisten valtatie 5 ja Savon radan, valtatie 9 sekä valtatie 23 ja Pieksämäki-Varkaus-Joensuu radan

muodostamat ylimaakunnalliset aluekehittämisen ja elinkeinotoimintojen kehittämisvyöhykkeet.

Kehittämisperiaate:

Vyöhykkeitä kehitetään elinvoimaisina kansainvälisinä kehitys- ja liikennekäytävinä, joiden maankäytön suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota pitkämatkaisen liikenteen sujuvuuteen ja turvallisuuteen, joukkoliikenteen ja kestävästä liikkumisesta edistämiseen, liikenteen ja matkailun palvelujen ja yritystoiminnan edistämiseen sekä kaikkien käyttövoimavaihtoehtojen saatavuuteen (AFIR-asetus). Lisäksi huomiota tulee kiinnittää liikenneympäristön laatuun, liikenteen haittojen vähentämiseen ja ekologisten yhteyksien jatkuvuuteen.

Viitoskäytävän ja Ysikäytävän kehittämisessä on otettava huomioon, että valtatie 5 ja 9 sekä Savon rata kuuluvat yleiseurooppalaiseen TEN-T katetaan verkkoon. Kuopion kaupunkiseutu on TEN-T kaupunkisolmukohta.

Maankäytön suunnittelussa on otettava huomioon lentoliikenteen, korkealuokkaisen maantie- ja rautatieliikenteen sekä energia- ja tietoliikennelinjojen tilavaraukset ja rajoitukset ympäröivälle maankäytölle. Lisäksi on otettava huomioon digitalisaation ja liikenteen automaation tarpeet.

Vyöhykkeillä tulee parantaa sekä turvata taajamajunaliikenteen kehittämisedellytykset.

110 kv

SÄHKÖNSIIRTOLINJA JA JÄNNITE

Merkinnällä osoitetaan olemassa olevat 110 kV ja 400 kV sähkönsiirtolinjat. Alueella on voimassa MRL:n 33 §:n (nykyinen alueidenkäyttölaki) mukainen rakentamisrajoitus.

110 kv

OHJEELLINEN SÄHKÖNSIIRTOLINJA JA JÄNNITE

Merkinnällä osoitetaan ohjeellinen, alustavasti suunniteltu 110 kV tai 400 kV sähkönsiirtolinjavaraus. Alueella on voimassa MRL:n 33 §:n (nykyinen alueidenkäyttölaki) mukainen rakentamisrajoitus.

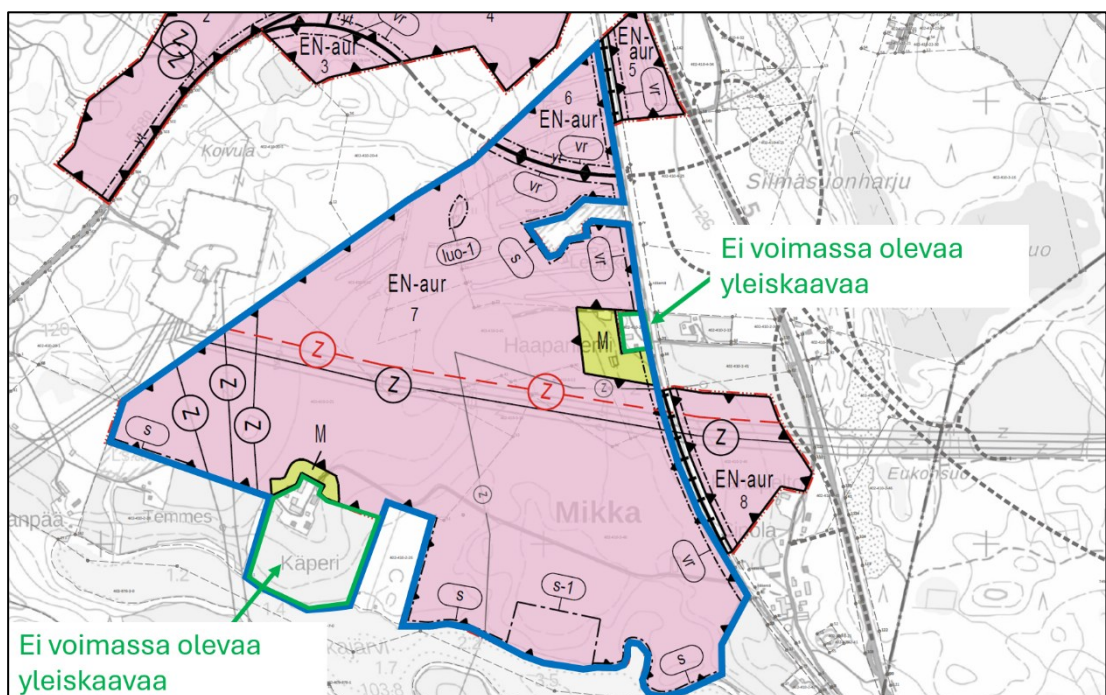
Nuojua-Huutokoski 400 kV sähkönsiirtolinjaa suunniteltaessa on huolehdittava siitä, ettei rakentaminen tai muu käyttö yksistään tai tarkasteltuna yhdessä muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa luonnonsuojelulain 34 §:n tarkoittamalla tavalla merkittävästi heikennä alueella olevien tai siihen rajautuvien Natura 2000- verkostoon kuuluvien alueiden perusteena olevia luonnonarvoja.

Yleiskaava

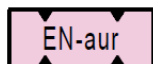
Pääosalla suunnittelualuetta on voimassa Lapinlahden kunnanvaltuuston 11.11.2025 § 63 hyväksymä ja 19.2.2026 voimaan tullut oikeusvaikutteinen Alapitkän aurinkopuiston osayleiskaava. Suunnittelualueen kiinteistöllä 402-410-2-40 ja osin kiinteistöllä 402-410-2-21 ei ole voimassa olevaa yleiskaavaa.

Suunnittelualue on voimassa olevassa osayleiskaavassa osoitettu pääosin energiahuollon alueeksi aurinkoenergian tuotantoon ja sähkön varastointiin (EN-aur). Alueelle saa kaavamääräyksen mukaan rakentaa aurinkovoimalaa varten tarpeellisia huoltoteitä, teknisiä laitteita ja verkostoja sekä akkuvastastoja. Suunnittelualue on osoitettu vähäisiltä osin lisäksi maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi (M).

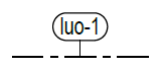
Suunnittelualuetta koskee osayleiskaavassa lisäksi merkinnät luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue (luo-1), alueen osa, jolla ympäristö säilytetään (s-1), suoja-alue (s), maantien suoja-alue (vr), yhdystie/kokoojakatu (yt), johto tai linja (110 kV/400 kV) (Z), maakuntakaavan mukainen ohjeellinen voimalinja (Z) sekä johto tai linja (z).

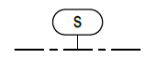
Kuva 12: Suunnittelualueen ohjeellinen raja voimassa olevassa Alapitkän aurinkopuiston osayleiskaavassa sinisellä. Vihreällä värillä rajatulla alueella ei ole voimassa yleiskaavaa.

Suunnittelualueella voimassa olevat osayleiskaavamerkinnät ja -määräykset:**ENERGIAHUOLLON ALUE**

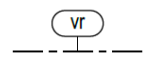
Alue on varattu aurinkosähköenergian tuotantoon ja sähkön varastointiin. Alueelle saa rakentaa aurinkovoimalaa varten tarpeellisia huoltoteitä, teknisiä laitteita ja verkostoja sekä akkuvarastoja. Alueen rakentamisessa on huomioitava maantien suoja-alue, joka valtatiellä 5 on 30 m ja yhdysteillä 20 m lähimmän ajoradan keskilinjasta sekä rautatien suoja-alue, joka on 30 m lähimmän raiteen keskilinjasta. Alueen rakentamisessa on huomioitava sähkölinjoja koskevat etäisyys- ja suojausvaatimukset.

MAA- JA METSATALOUSVALTAINEN ALUE**LUONNON MONIMUOTOISUUDEN KANNALTA ERITYISEN TÄRKEÄ ALUE**

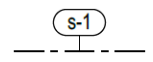
Alueella sijaitsee viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikka. Viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on luonnonsuojelulain (9/2023) 78 §:n nojalla kiellettyä. Aluetta mahdollisesti muuttavat toimenpiteet edellyttävät tarkemman suunnitelman ja selvityksen toimenpiteiden vaikutuksista viitasammakkoon.

SUOJA-ALUE

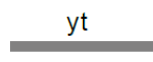
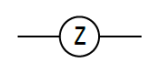
Luonnonympäristön kannalta arvokkaan kohteen suoja-alue, joka tulee jättää rakentamisen ulkopuolelle. Suoja-alueen leveys on 10 metriä.

MAANTIEN TAI RAUTATIEN SUOJA-ALUE

Alueelle ei saa sijoittaa rakennuksia, rakennelmia eikä mainoksia. Alueelle ei saa sijoittaa suoja-aitoja ja -valleja. Alueella ei saa muuttaa maanpinnan muotoa eikä tehdä ojitusta tai muuta kaivuutyötä siten, että muutoksesta voi aiheutua vaaraa liikenneturvallisuudelle tai haittaa tienpidolle. ELY-keskuksella tai Väylävirastolla on liikenneturvallisuuden sitä vaatiessa oikeus poistaa suoja-alueelta kasvillisuutta.

ALUEEN OSA, JOLLA YMPÄRISTÖ SÄILYTETÄÄN

Alueella saattaa sijaita muinaismuistolaita (295/1963) rauhoitettuja kiinteitä muinaisjäännöksiä. Maaperään kajoava rakentaminen edellyttää arkeologisia tutkimuksia ennen rakennustöiden alkamista. Tällaisista rakennustöistä tulee ilmoittaa museoviranomaisille hyvissä ajoin arkeologisten koekaivausten suorittamisen sopimiseksi.

YHDYSTIE/KOKOOJAKATU**JOHTO TAI LINJA (110 kV / 400 kV)**

MAAKUNTAKAAVAN MUKAINEN OHJEELLINEN VOIMALINJA

Voimajohdon sijainti ja tekninen toteutus tarkentuu varsinaisen lupamenettelyn yhteydessä.

JOHTO TAI LINJA

Yleiset määräykset:

Osayleiskaava-alue on alueidenkäyttölain 16 §:n mukaista suunnittelutarvealuetta.

Aurinkovoimala-alueen ympärille tulee rakentaa suoja-aita.

Aurinkovoimalarakenteiden etäisyys asuinrakennukseen tulee olla vähintään 30 metriä, kuitenkin niin, että rakenteiden ja asuinrakennuksen välissä on oltava vähintään 20 metriä leveä suojavyöhyke toisen omistamasta tai hallitsemasta rajasta. Suojavyöhyke tulee maisevoida istuttamalla vyöhykkeelle puita ja pensaita. Suojavyöhykkeelle voi sijoittaa tie- tai ajoyhteyksiä tai maakaapeleita.

Raideliikenteen läheisyydessä on otettava huomioon mahdolliset tärinähaitat.

Aurinkovoimalan suunnittelussa on otettava huomioon riittävät aluevaraukset hulevesien luonnonmukaiseen hallintaan. Rakentamiseen liittyvät toimenpiteet tulee tehdä siten, että ehkäistään hulevesivirtaamien kasvua ojissa. Rakentamisen ja luonnollisen vesistön (järvi, joki tai puro) väliin tulee jättää 10 metrin rakentamisesta vapaa suojavyöhyke. Aurinkovoimalan tarkemman suunnittelun yhteydessä tulee laatia erillinen suunnitelma hulevesien hallinnasta.

Aurinkopaneelientältä saadaan poistaa puustoa tarpeen mukaan.

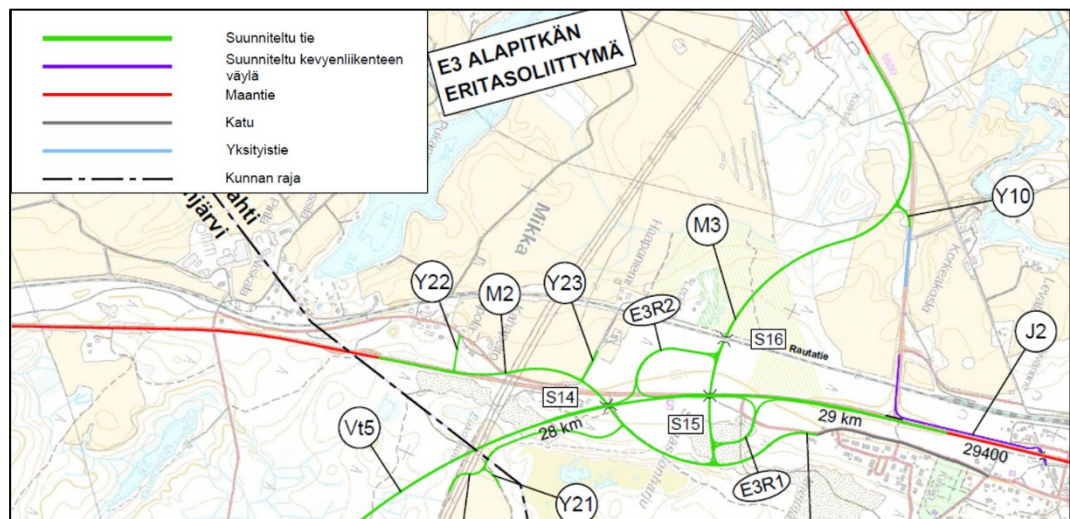
Alue sijoittuu vedenhankintaa varten tärkeän pohjavesialueen lähiympäristöön. Pohjavesialueella rakentamista ja maankäyttöä rajoittavat ympäristönsuojelulain 17 §:n mukainen pohjaveden pilaamiskielto sekä vesilain 3 luvun 2 §:n mukainen pohjavesiesiintymän laadun, määrän ja käyttökelpoisuuden heikentämistä koskeva vesitaloushankkeen yleinen luvanvaraisuus.

Asemakaava

Suunnittelualueella ei ole voimassa asemakaavaa.

Muut suunnitelmat

Yleissuunnitelma valtatie 5 parantamiseksi välillä Siilinjärvi–Pöljä–Alapitkä on valmistunut 2024. Yleissuunnittelussa määritellään tien likimääräinen paikka ja suhde ympäröivään maankäyttöön sekä tekniset ja liikenteelliset perusratkaisut. Osana suunnitelmaa esitetään toimenpiteet muun muassa meluhaittojen torjumiseksi ja ympäristövaikutusten lieventämiseksi. Hankkeen tavoitteena on parantaa liikenteen turvallisuutta ja sujuvuutta sekä palvella alueen maankäytön tarpeita. Nykyinen valtatie jää rinnakkaistieyhteydeksi Radantauksen ja Alapitkän välillä. Suunnittelun yleispiirteisyys merkitsee, että esimerkiksi yksityistiejärjestelyt tarkentuvat lopullisesti vasta myöhemmissä suunnitteluvaiheissa.

Kuva 13: Ote valtatie 5 parantamisen yleissuunnitelmakartasta Alapitkän kohdalla (<https://vayla.fi/vt-5-siilinjarvi-polja-alapitka>).

Rakennusjärjestys

Lapinlahden kunnanvaltuusto on hyväksynyt Iisalmen, Kiuruveden, Lapinlahden, Sonkajärven ja Vieremän kuntien yhteisen rakennusjärjestyksen 8.10.2019. Rakentamislaki, joka tuli voimaan 1.1.2025, edellyttää, että kuntien tulee uusia rakennusjärjestys uuden lain mukaiseksi vuoden 2026 loppuun mennessä.

Uusi rakennusjärjestysehdotus on ollut nähtävillä 4.6.–6.7.2026.

Rakennusjärjestys ei ole sitovana ohjeena asemakaavaa laadittaessa tai muutettaessa.

Kaavan pohjakartta

Suunnittelualueesta ja sen lähiympäristöstä on laadittu asemakaavan pohjakartta (mittakaava 1:2000, mittaussluokka 2), joka täyttää alueidenkäytölaissa asemakaavan pohjakartalle asetetut vaatimukset.

2.2 Suunnittelun tausta ja alustavat tavoitteet

Lapinlahden kunnan rakennusvalvonta on myöntänyt 5.8.2026 poikkeamisluvan Helios Nordic Energy Finland Oy:lle yhden kaksikerroksisen datakeskusrakennuksen sekä siihen liittyvien teknisten rakenteiden (mm. sähköasema) rakentamiseksi. Poikkeamislupa kohdistuu noin 11,4 hehtaarin alueelle, joka on voimassa olevassa osayleiskaavassa osoitettu energiahuollon alueeksi (EN-aur). Varsinaisen rakennushankkeen kerrosala on noin 32 000 k-m². Päätös ei ole vielä lainvoimainen.

Osayleiskaavamerkinnän mukaisesti alue on varattu aurinkosähköenergian tuotantoon ja sähkön varastointiin ja alueelle saa rakentaa aurinkovoimalaa varten tarpeellisia huoltoteitä, teknisiä laitteita ja verkostoja sekä akkuvastastoja. Osayleiskaavamääräyksissä ei ole mainittu datakeskustoimintaa.

Laadittavan asemakaavan tavoitteena on osoittaa noin 101 hehtaarin ko-koiselle suunnittelualueelle teollisuusaluetta, joka mahdollistaa datakeskus-rakennuksien sekä niihin liittyvien teknisten rakenteiden ja laitteistojen, ku-ten sähköaseman ja vara- ja huipputehovoimalaitosten sijoittamisen. Suun-nitellun datakeskuksen kokonaistehon arvioidaan olevan luokkaa 330–500 MW. Tähän sisältyy myös hanke, jolle on myönnetty aiemmin mainittu poik-keamislupa. Tavoite on edelleen osoittaa osa suunnittelualueesta aurin-kosähköenergian tuotantoon ja sähkön varastointiin. Tavoitteena on sovit-taa osoitettu käyttötarkoitus yhteen alueen muun maankäytön kanssa eri-tyisesti alueen luonto- ja kulttuuriympäristöarvot huomioiden.

Koska suunnittelualue on voimassa olevassa oikeusvaikutteisessa osayleis-kaavassa osoitettu pääosin energiahuollon alueeksi (EN-aur), asemakaava poikkeaa osittain osayleiskaavasta. Poikkeamisen perusteet sekä vaikutuk-set arvioidaan osana asemakaavatyötä, ja ne esitetään tarkemmin kaava-ehdotuksen yhteydessä.

Datakeskushankkeen tavoitteena on lisäksi mahdollisuuksien mukaan hyö-dyntää alueelle toteutuvien uusiutuvan energian tuotantohankkeiden tuot-tamaa energiaa sekä tarjota hankealueen läheisyydessä toimiville yrityksille mahdollisuus kehittää datakeskuksen hukkalämpöä tehokkaasti hyödyntä-viä toimintoja.

2.3 Kaavan vaikuttavuus

Laadittavalla asemakaavalla arvioidaan olevan valtakunnallisia ja maakun-nallisia vaikutuksia suunnittelualuetta koskevien voimajohtohankkeiden, valtatie 5 parantamisen yleissuunnitelman sekä alueella sijaitsevien mui-naisjäännöskohteiden osalta. Muilta osin asemakaavalla ei arvioida olevan merkittäviä valtakunnallisia tai maakunnallisia vaikutuksia.

2.4 Laadittavat selvitykset

Suunnittelualueelta laaditaan ainakin

- Nykytilanneselvitys
- Meluselvitys
- Hulevesiselvitys

Osalta suunnittelualuetta on 5.8.2026 myönnetyn poikkeamislupahake-muksen yhteydessä laadittu:

- Meluselvitys (Sitowise 2026)
- Hulevesiselvitys (Sitowise 2026)

Asemakaavan suunnittelutyössä hyödynnetään alueelta voimassa olevan osayleiskaavan yhteydessä laadittuja selvityksiä:

- Hulevesi- ja vesistöselvitys (Erik Kihlén 2024)
- Luontoselvitys (Latvasilmu osk 2024)
- Arkeologinen inventointi (Heilu Oy 2024)

Mahdollisten lisäselvitysten tarvetta tarkastellaan kaavatyön aikana.

2.5 Arvioitavat vaikutukset

MRA 1 §:n mukaan kaavan vaikutuksia selvittäessä otetaan huomioon aikaisemmin tehdyt selvitykset sekä muut selvitysten tarpeellisuuteen vaikuttavat seikat. Selvitysten on annettava riittävät tiedot, jotta voidaan arvioida suunnitelman toteuttamisen merkittävät välittömät ja välilliset vaikutukset ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön, maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon, kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin, alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen, kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön sekä elinkeinoelämän toimivan kilpailun kehittymiseen.

Suunnittelualueen lisäksi kaavan vaikutusalueeseen kuuluvat välittömässä läheisyydessä olevat muut kiinteistöt.

Lähtökohtana vaikutusten arvioinnille ovat kaava-aluetta koskevat suunnitelmat ja selvitykset. Arvioinnissa verrataan kaavaehdotuksen mukaista tilannetta nykytilaan ja kaavalle asetettuihin tavoitteisiin.

Vaikutuksista keskustellaan tarvittaessa viranomaisneuvottelujen yhteydessä. Lopullinen arviointi esitetään kaavaehdotuksen selostusosassa.

3. Osalliset

Osallisia ovat kaikki ne, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa, sekä viranomaiset ja yhteisöt, joiden toimialaa kaava koskee.

Suunnittelutyön osallisia ovat ainakin:

- Suunnittelualueiden maanomistajat ja käyttöoikeuden haltijat
- Naapurikiinteistöjen maanomistajat sekä mahdolliset vuokra-alueen haltijat
- Aukkaat ja yritykset tarpeen mukaan, kuten elinkeinonharjoittajat, joiden oloihin osayleiskaava saattaa huomattavasti vaikuttaa, ja jotka erikseen ilmoittautuvat osallisiksi
- Lapinlahden kunnan organisaatiotahot ja hallintokunnat, joiden toimialaa hanke koskee, kuten tekninen toimi, elinkeino- ja vapaa-aikatoimet
- Viranomaiset: Pohjois-Savon liitto, Lupa- ja valvontavirasto, Itä-Suomen elinvoimakeskus, Kaakkois-Suomen elinvoimakeskus (vesienhallinta), Liikenne- ja viestintävirasto Traficom, Väylävirasto, Pohjois-Savon alueellinen vastuumuseo (Kuopion kulttuurihistoriallinen museo), Pohjois-Savon hyvinvointialue (pelastustoimi)
- Siilinjärven kunta

- Energia- ja vesihuoltolaitokset sekä muut verkkoyhtiöt: Fingrid Oyj, Savon Voima Verkko Oy, Yara Suomi Oy, Lapinlahden Vesi Oy, Digita Oy
- Yhdistykset ja yhteisöt: Lapinlahden riistanhoitoyhdistys, Alapitkän metsästysseura ry, Pohjois-Savon luonnonsuojelupiiri, Lintuyhdistys Kuikka ry, Varpaisjärven yrittäjät ry, Lapinlahden yrittäjät, MTK-Pohjois-Savo, Alapitkän kyläyhdistys ry

4. Kaavatyön vaiheet ja vuorovaikutuksen järjestäminen

Vireilletulo

Loka-marraskuu 2026 Asemakaavan laadinnan vireilletulosta kuuluttaminen sekä *osallistumis- ja arviointisuunnitelma tiedoksi ja nähtäville* kunnan verkkosivuilla, ilmoitetaan kunnan ilmoituslehdissä ja toimitetaan tiedoksi kaavatyön osallisille. Aineisto pidetään kunnassa nähtävillä 30 päivää, jonka aikana osalliset saavat lausua mielipiteensä osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta, ja jotka otetaan mahdollisuuksien mukaan huomioon.

Aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu on järjestetty 2.10.2026.

Valmistelu- eli luonnosvaihe

Kevät 2027: *Kaavan valmisteluaineisto nähtäville.* Kunta asettaa kaavaluonnoksen virallisesti nähtäville 30 päiväksi ja ilmoittaa siitä osallisille sekä kuuluttaa kunnan virallisissa ilmoituslehdissä sekä kunnan verkkosivuilla www.lapinlahti.fi, jolloin osalliset saavat lausua mielipiteensä kaavaluonnoksesta, ja jotka otetaan mahdollisuuksien mukaan huomioon. Kaavaluonnoksesta kunta pyytää lausunnot viranomaisilta.

Ehdotusvaihe

Syky 2027: *Kaavaehdotus nähtäville.* Kunta asettaa kaavaehdotuksen virallisesti nähtäville 30 päiväksi ja ilmoittaa siitä osallisille sekä kuuluttaa kunnan virallisissa ilmoituslehdissä sekä kunnan verkkosivuilla www.lapinlahti.fi, jolloin osalliset voivat tehdä vielä muistutuksen kaavaehdotuksesta. Kaavaehdotuksesta kunta pyytää lausunnot viranomaisilta.

Viranomaisneuvottelu järjestetään tarvittaessa.

Hyväksymisvaihe

Loppuvuosi 2027: Kunnanvaltuuston *hyväksymispäätös*. Hyväksymistä koskevasta päätöksestä on mahdollista *valittaa* Itä-Suomen hallinto-oikeuteen.

5. Yhteystiedot

Kaavan laatimisesta hyväksymiskäsittelyvaiheeseen asti vastaa Nosto Consulting Oy (y-tunnus 2343223-6).

Kaavan laatija:

Dipl.ins. YKS 742 Pasi Lappalainen
puh. 0400 858 101, pasi.lappalainen@nostoconsulting.fi

Suunnittelija FM Päivi Leppänen
puh. 050 345 4005, paivi.leppanen@nostoconsulting.fi

Nosto Consulting Oy
Brahenskatu 7, 20100 Turku

Lapinlahden kunta:

Tekninen johtaja Rami Linna
puh. 040 488 3701, rami.linna@lapinlahti.fi

Asemaatie 4, tekninen osasto 2 krs.
73100 Lapinlahti

Hankevastaava:

Hankekehityspäällikkö Aleksi Aalto
puh. 040 668 5757, aleksi.aalto@heliosnordic.com

Helios Nordic Energy Finland Oy / Helios 2 Dewberry Oy
Mikonkatu 9, 00100 Helsinki

6. Palaute osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa koskevat parannusehdotukset voi osoittaa yllä nimetyille henkilöille kaavoitustyön aikana.

Nosto Consulting Oy